

**Univerzita Hradec Králové**  
**Filozofická fakulta**  
**Katedra sociologie**

**Posudek vedoucího bakalářské práce**

Jméno autora	Diana Šelemba
Název práce	Proces integrace ukrajinských migrantů do majoritní české společnosti
Studijní obor	Sociologie
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D. Katedra sociologie FF UHK
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	RNDr. Lucie Vítková, Ph.D. Katedra sociologie FF UHK
Rok obhajoby	2022

***Hodnocení cíle/ů práce***

Autorka zvolila aktuální téma spojené s integrací cizinců do české společnosti, a to konkrétně Ukrajinců ve městě Kolíně. Jak vysvětlila, nezabývá se integrací Ukrajinců v důsledku válečného napadení Ukrajiny Ruskou federací, ale integrací těch, kteří ještě před touto agresí spojili své životní cíle s životem v České republice a získali dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Zajímala se, jak sami aktéři vnímají své začlenění do majoritní společnosti, speciálně do lokálního společenství ve městě Kolíně, jaké faktory jsou pro začleňování důležité a s jakými překážkami se potýkají. Cíle a výzkumné otázky jsou uvedené na straně 26. Stanovení cílů je v souladu se sociologickým zkoumáním problematiky integrace cizinců a je formulováno řešitelným způsobem. To však neznamená, že se nejedná o náročný úkol, jak v teoretickém, tak metodologickém ohledu. Nikoli všechny aspekty „procesu integrace“ byla autorka s to obsáhnout v zevrubnější analýze. MJ. ve své práci uvádí, že dosažení cílů bylo limitováno tím, nakolik informanti byli ochotni poskytnout dostatečně rozvinuté odpovědi na pokládané otázky v rámci polo-strukturovaných rozhovorů. K hodnocení problematických míst práce viz další oddíly.

***Hodnocení obsahové stránky práce***

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	<b>s výhradami</b>	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	<b>s výhradami</b>	ne
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	ano	<b>s výhradami</b>	ne
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	ano	<b>s výhradami</b>	ne
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	ano	<b>s výhradami</b>	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	<b>s výhradami</b>	ne

***Hodnocení formálních kritérií práce***

<i>Stylistická úroveň práce</i>	<b>dobrá</b>	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	<b>dobré</b>	<b>s výhradami</b>	špatné

Vhodná grafická úprava stránkování a textu	<b>dobrá</b>	s výhradami	špatná
Zpracování tabulek, obrázků, příloh	<b>dobré</b>	s výhradami	špatné

### **Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce**

Autorka mohla využít větší rozsah použité relevantní literatury. S ohledem na téma také např. Vašát Petr, Josef Bernard. 2015. „Formování komunit, nebo sociální integrace? Analýza personálních sítí ukrajinských imigrantů v Plzni.“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 51 (2): 199-225. ISSN 0038-0288. Autorka se přidrzuje rozličně pojímané integrace: strukturální, kulturní, interaktivní a identifikační. Využívá hlediska, které akcentují faktory ovlivňující integraci, zabývá se integrační politikou a těmi aspekty, které se týkají trhu práce, vzdělání, bydlení, zdravotní péče, zdravotního a sociálního pojištění, podmínek spojených s pobytovými stupni, které se týkají důvodů a motivací spojených s migrací, vztahy mezi migranty, identitou a orientací migrantů na původní zemi a jejich orientací v kulturním životě hostitelské země, vztahy mezi minoritou a majoritou, s aktéry, kteří se na integraci podílejí, bariérami, které proces integrace podmiňují, limitují. V případech, kdy se věnuje otázkám legislativního charakteru, vychází zejména z použité literatury, ale není vždy patrné, zda kontroluje aktuální stav uváděných právních norem. V případě, kdy se dostává k ústředním tématům, neanalyzuje hlouběji jejich sociologické pojetí ve vztahu ke zkoumanému problému: „proces“ integrace, termíny typu: adaptace, koexistence, integrace, asimilace aj., migrace s její typologií (zmiňuje např. kyvadlovou migraci), „identita“, „lokální společenství“ nebo „komunita“, „domov“. Hlubší rozbor by vedl autorku k upřesnění, ke konkretizaci jí zdůvodněných klíčových zkoumaných problémů, které by lépe pomohly k naplnění stanoveného cíle. Teoretické rámování výzkumu je tak mělké a málo zužitkované. Také v metodologickém ohledu by se dalo očekávat, že autorka využije popis a vyhodnocení konkrétní situace města Kolína, aktérů, kteří se na integraci podílejí. Dozvídáme se velmi málo o Ukrajincích žijících v Kolíně, zda se jedná o migrantskou komunitu a s jakými charakteristikami. Velmi zajímavým postřehem je pasáž, která se věnuje také tomu, jak jsou ukrajinští migranti vnímáni ve své původní zemi, ale této otázce se autorka v rozhovorech nevěnuje. Integrace zkoumaná prizmatem informantů je deskripcí rozdílně vnímaných jejích aspektů podle vybraných okruhů a stručnou komparací. Zásadní otázkou je, zda vůbec a jak k integraci dochází, v jakých stupních a které hlavní faktory mají na integraci zásadní vliv. Analýza rozhovorů tak nejde do hloubky spojené s interpretací dosažených zjištění. Nelze však tvrdit, že by v práci nebyl obsažen potenciál k analýze, že autorka nepodává základní zjištění dle stanovených výzkumných otázek.

### **Zásadní připomínky k formální úrovni práce**

V textu se objevují drobné překlepy, výjimečně nedokončená věta. Z hlediska užívaných parafrazí či obsahu absorbovaného obsahu z použitých zdrojů je účelné vlastní text uvádět být minimálním uvedením, komentářem, hodnocením, interpretací apod., nikoli jen odkazem na zdroj na konci odstavce.

### **Otázky k obhajobě práce**

S jakými podobami integrace se v případě informantů autorka setkala a jakými faktory jsou tyto podoby zejména podmíněné?

Čím si vysvětluje, že se ne vždy podařilo rozvinout rozhovor do dostatečné šíře a hloubky?

Jakou úlohu sehrává v procesu integrace Ukrajinců v Kolíně přítomnost Ukrajinců, kteří zde mají trvalý pobyt? Vytváří zde Ukrajinci komunitu? Jak ji lze charakterizovat?

Může autorka doplnit poznatky, které se týkají zkoumaného problému o aktuální informace spojené s migrací Ukrajinců a jejich přítomností v Kolíně v době napadení Ukrajiny Ruskou federací?

### ***Stručné slovní hodnocení***

Autorka si zvolila velmi aktuální téma. Přes uvedené nedostatky se pokusila stanovený problém řešit a dosáhnout cíle. Chci zdůraznit, že se nejedná o snadnou problematiku a že její zpracování vyžadovala dlouhodobou pozornost a neméně čas na zpracování a finalizaci textu. (Ta byla částečně omezena tím, že autorka se zapojovala do aktivit spojených s podporou ukrajinským občanům prchajícím před důsledky válečného konfliktu.) Rozhodně lze ocenit, že věnuje pozornost rozdílům, které jsou patrné v případě migrantů s dlouhodobým a trvalým pobytem, že si všímá jejich statusu a zájmu o integraci. Předpokládám, že v rámci obhajoby se autorce podaří formulovat a zdůvodnit, v čem spatřuje přínos své práce, k jakým prvotním zkušenostem dospěla v případě empirického šetření malého rozsahu a jaké nyní spatřuje pro sebe možná ponaučení. Lze předpokládat, že součástí obhajoby bude i diskuse k možnému navázání na řešené téma formou dalších obdobně zaměřených empirických výzkumů.

### **Navržené hodnocení**

Navrhuji hodnotit stupněm E, s přihlédnutím na obhajobu i lépe.

V Hradci Králové 17. 8. 2022

PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.